

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH-MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és esütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

A bajai utcával szemközti Falcione-féle ház, hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények intézendők és minden díjak fizetendőek.

Felolvasó szerkesztő:

Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt. Néptanítóknak egész évre 6 frt, Félévre 3 frt, Negyedévre 1.50. Egyes szám ára 10 kr.

Kormány-programm.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök f. hó 21-én adta elő az új cabinet programját az országgyűlés két házában.

E program — mely az ígéretek egész tárházát tartalmazza, — sok tekintetben tanúságos.

Dr. Wekerle Sándor sulyt helyez a képviselőválasztások tisztaságára s ez okból a választások feletti curiai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot mielőbb tárgyalatni óhajtja.

A közigazgatási reformot a községeknek akarja megkezdeni, s a közigazgatási bíróság létesítését a legközelebbi feladatok közé teszi.

Az előbbi kormányelnök bukását előidéző vallásügyi kérdések megoldására nézve megnyugtató nyilatkozatot Wekerle nem tehetett.

A korona fölhatalmazta Wekerlét, hogy a kötelező polgári házasság behozatalára nézve elvi kijelentést tegyen, de fenartja magának a jogot, — a benyújtandó javaslatról megvonni a szentesítést.

Ez magyarul szólva: nesze semmi fogd meg jól. Ezért bukott-e Szápáry?

Itt van az a nagy úr, a melyen keresztül a laikus is beláthat a felfolyt válság immoralis háttérébe.

Ez úron keresztül Wekerle is az intrikusok mezébe öltözöttén áll előttünk.

Szápáry is megtehetette volna azt a nyilatkozatot, a mit Wekerle, — s hajlandó lett volna megenni, de a palatoforradalom ebben meggátolta.

Nos tehát! ez a palatoforradalom Wekerlét is meg fogja buktatni.

Az ellenzék Wekerle programját bizalom nélkül fogadta.

Eötvös Károly a függetlenségi és 48-as part elnöke rövid beszédben fejtette ki pártjának jól ismert álláspontját.

Utána Apponyi Albert gr. a nemzeti párt vezére tett megjegyzést a program főbb pontjaira.

Rámutatott a program hiányaira, melyek között első sorban említette a magyar udvartartásra vonatkozó Wekerle által régebben tett ígérteket, melyről azonban most Wekerle mélyen hallgatott; az egyházjogi kérdések megoldására nézve tett habozó s bizonytalan kijelentést Apponyi gr. saját határozottan körülírt álláspontjának nyílt bevallásával szállította le kellő értékére.

Végül rámutatott azon illetéktelen befolyásra, mely a bukott s a jelenlegi kormány háta mögött üzi intrikáit. Harmadsorban Ugron Gábor reflektált Wekerle programjára.

Szóközi erejének hevével s mélyen átgondolt eszméinek sulyával ütött nem egy rést azon.

Wekerle válaszolt, de kissé ingerülten, minden hatás nélkül.

A többség erősen eljenzett ugyan háta mögött, de ez csinált hangulat volt, nem jött szívből.

Az első miniszterelnöki debut azt a benyomást keltette föl a parlamentben, hogy Wekerlének sok keserű napja lesz ott a miniszterelnöki bársonyszékben.

A főrendek előtt is elszólta magát Wekerle, midőn gr. Zichy Nándor a képviselőház előtt felállított programra reflektált s erre nézve Wekerle a z a tarthatatlan kijelentést tette, hogy azért a mit a képviselőház előtt mondott, helyt nem áll a főrendek előtt.

Gróf Zichy Nándor e téves felfogást erőlyesen utasította vissza, s a főrendek élénken helyeselték ebbeli megrovását.

A program-nyilatkozat kiegészítéséről tekintjük Wekerlének a pártközben tett azon feltűnően hangsúlyozott kijelentését, hogy a párttagokkal való érintkezést sűrűbbé s bensőbbé óhajtja tenni.

Ez a nyilatkozat ugy hangzik, mintha Wekerle a többségnek hűségéért s odaadásáért jutalmat helyezne kilátásba.

A bensőbb érintkezés azt jelenti, hogy a többség tagjai kérhetnek egyet-mást a cabinetből, meg lesz adva minden.

Ez a korrupció nyílt támogatása.

Avagy lehet Wekerle szavait másképp is érteni? Bármint legyen is a dolog, Wekerle nem az eszmék emberének mutatja be magát.

Látjuk, hogy erőlyesen fogott hozzá a hatalom bírásnak megerősítéséhez, de nemesebb értelemben eddig nem ígért olyat, a minek beváltása iránt valami bizalmat lehetne előlegeznünk.

Wekerle népszerűsége az első föllépés után is tetemesen esökkent.

Megyei s helyi hírek.

* **Magas vendége** lesz Pallavicini örgrófnak kisteleki birtokán e hó 30-án decz. 1, 2, és 3-án. Ugyanis trónörökösök egy napi vadászatra rándul le hozzá.

* **Dal- és táncestély.** Vették a meghívót a zombori szerb daletyét, saját pántzúra javára, f. évi november hó 26-án a „Vadaskürt” szálloda termében tartandó daletyéllyel egybekötött táncvagyalmra. Belépő-díj személyenként 1 frt, esaládjegy 3 frt. Felfűzetések köszönettel fogadtatnak. Jegyek előre válthatók Vukicsévs István úr kereskedésében és este a püntzúrán. Kezdeté pont 8 órakor. Músortánc: 1. Dalok „Gyidő” című népszimnűből, vegyes karra átírta Blazsek Dragutin. — zenkeli a vegyes kar. 2. „Fantasie de Concert, sur motifs de Serbes”, Gál ferenczától, zongorán négy kézre előadák Vukicsévs Vera kisasszony és dr. Konovits David úr. 3. Kettős dal „Methusalem” operaből Strauss-tól, zenkeli Czvetkovits Szandi úrnője és Theodorovits Vida kisasszony. Zongorán kíséri Rakics Danicza k. a. 4. „Na Strázi” quintett-bariton szólóval. zenkeli Konovits Mihos, Lazárevits Koszta, Popovits Zárkó, Kohn Ignaz és Panics Koszta úr. 5. „Népdalok” 1-5-ö 2 ki sopran és alt számára Laub Vasától, — zenkeli a szerb daletyészlet női tagjai. Zongorán kíséri Vukicsévs Szidi k. a. 6. „Czigány” bariton szóló Horáktól, zenkeli Panics Koszta úr. Zongorán kíséri Borogyosk Stanka k. a. 7. „Szarkinya” Lazárevits Sz.-től, szavalja Sztokovits Jelena k. a. 8. „Tót Népdalok” Bartoneska E.-től, zenkeli a vegyes kar. Zongorán kíséri Vukicsévs Szidi k. a. 9. „Hajdmo Bratyo” Havlasztól, zenkeli a férfi kar. A műsora mint a fentebbiekből látható változatos és gazdag. E daltársulat már többször is behírozította, hogy szépen fejlődik minden tekintetben; nem egyszer volt már alkalmunk e daletyél szép ének-lésében gyönyörködni és már számtalanszor aratott sikert fölfügástan előadásával. A közönség most is nagyban készűl e daletyélre, a mely a nagy előkészűletekből következtetve fényes leend.

* **Eskűvő.** Ma esütörtökön eszűkös örök hűségét Pávkovits György újvidéki gör. kel. pap jelölt Britis Lexa kisasszonynak, Zomborban, mely igen fényesnek ígérkék.

* **A szegedi kereskedelmi- és iparkamara** (Folytatás.) Ö-Beesen: (Bács-Földvár és Petrovasszék községek részére is) Engelsmann József, Farhi Abraham kereskedők. Szabadkán: (Sándor

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Az emigrans leánya.

— A „Zombor és Vidéke” eredeti tárczája. —

A gróf komor, büszke ember volt. Épenéggel nem hasonlított honfitársaihoz, kik az utolsó nagy torradalom óta szerte oszlottak a kontinens minden részébe és a lengyel emigrans nevet egyenértékűvé tették a szélahomokos fogalmával. A nagy szőke serény, pödretlen bajszu alakok minden állam rendőrsége előtt ismerősök. Csaknem kivétel nélkül hamis kártyások és ép oly könnyen dobálóznak a grófi meg a hercegi címekkel, mint a fényeszt hajhászó, de szegény braziliaiak a récskekkel.

A párisi boulevardok braseriejeiben, a bécsi Prater korezmáiban és a fővárosi kisebb hotelekben ma napság is találhat az ember tuczat száma. Aki szeret regényes meséket hallgatni elpazarolt milliókról, véres csatákról, hol ezrenkét hullott az ellenség egy-egy sortárcza, mely természetesen az elbeszélő vezényszavára dördült el, csak ezekkel az abszynthet pusztító hő-sökkel álljon szóba. Napestig tartjak szóval, csak a számláról legyen gondoskodva.

Desirée apja nem tartozott az elzűlött emigransok közé. Grófi törzsfája ott sarjadzott fel még a Jagellok uralkodása alatt és a pazar ősök hagyaték reá annyit, hogy kivándorlásakor meg-tölthesse tárczáját bankjegyekkel.

Ment egyenesen Párisba, vitte az ambició és a remény, mely az egész nemzet szívében élt. Gyermekkorai ismerőséi, kikkel együtt tanult a saint-geri iskolában, megnyitották előtte a szalonok ajtáit. A Napoleon által teremtett arisztokraczia bizalmasan fogadta az ő régi német, ki szögletes volt, de férfias szépségével megnyerő. Kedvence lett a társaságoknak s rövid idő alatt nem egy regényes kaland hősként emlegettek.

Egy napon általános meglepetéssel olvasták ismerősei a hírlapokban, hogy a gróf megnősűlt. A meglepetés a hölgyek

körében bosszusággá változott és sok szép szem haragtól vilogra futott végig a sorokon, mely röviden jelentette, hogy a gróf oltárhoz vezette honi társnőjét, a ritka szépségű R. Mathilde comtesst.

Ki volt a boldog menyasszony, aki kevesen tudták. A gróf is csak úgy futólag ismerkedett meg vele egy honfitárs estélyén, de a leány nagy fekete szemei, melyek felváltva oly mélyen s oly tüzesen ragyogtak, megmaradt emlékeében. A blazirta vált világit, ki őt év alatt végkép megféledekezett nemzeti céljairól, melyek a nagy világvárosba vezettek, érdekléni kezdte a szerény megjelenésű leány. Különös baj volt minden közdu-latában s szépsége felingerelte a gróf szunnyadó érzeit.

Egy bal alkalmával, midőn a párok ellankadva vonultak az illatos termek homályos zugába, a gróf karjára fűzte a szép leányt s végig sétált vele a teli kert pálmái alatt. Mire visszaterék, a gróf sugározó arca a leány diadalmas tekintete az őz-vegy grófnéval megértette a helyzetet.

Másnap egész tisztába jöttek. A gróf megjelent náluk s megkérte Mathilde kezét. Egy hét múlva meg volt az eskűvő.

A gróf azonban esalódott, — jobban mint valaha életében. Szelid, házias nőt óhajtott feleségül, ki kárpótolja a gargon-élet elhagyott örömeit, ki komorságra hajló lelkellett felvidámas és egy élvhájás, pazar, kalandszomszjas teremtményt kapott.

Mathilde kora gyermekiségében szakadt el szülőföldéről és leánykora legszebb éveit Budapesten töltötte el. Egy magyar földbírtokos család rokonságban állott velök nagypapai vagy nagyanyai ágon s ezek vendégszeretetéit élveztek. Időközben elhalt a leány nagybátyja s az örökölt pár ezer forinttal utra keltek.

Mathilde szépsége csak az érzelékre hatott s a grófönmagát csalta meg, mikor azt iparkodott elhitetni magával, hogy igazán szereti őt. Mathilde ruganyos keble, szobrászai vállai s az egyszerű ruha alól még ingerlőbben feltűnő gömbölyded idomok elkábították.

A mézes hetek után hamar következett a kiábrándulás.

Aliq tértek vissza Svájcz havasai közül, Mathild megváltozott. Letette az álcázott minden előkészítést nélkül. A gróf egy este főfájásról panaszkodott s kérte, hogy ne menjen estélyre. Mathilde szó nélkül vonult vissza boudoirjába s egy óra múlva zajosn gördült ki a ruganyos hintó az ékszerektől ragyogó grófnéval.

A heves jelenetek nem maradtak el, de a gróf lett a vesztes.

Mathilde folytatta a megkezdett életet s oly hidegen viselte magát a gróf iránt, hogy házasságuk hatodik havában már ismét szeretője volt a grófnak.

Desirée születése nem változtatott a helyzetén. A kis széke-fűrtű anygal elhagyatva növedkedett fel dajkák, nevelők és tanárok felügyelete alatt. Anyja bálozott, hangversenyekre járt, s estélyeket adott, apja pedig kártyázott naphosszat s ha haza jött komoran, bosszusan tolt el magától a esokra nyílt ajkakól közeledő gyermeket. A kis leány beteges is volt, de láztól piros arcát soha sem simogatta az anyai kéz, szőke fürtjei közt soha sem babrálta édes anyja ujjai.

Hét éves volt, midőn az első és utolsó csokot kapta apjától. Kötös február este volt. Az alkony szürkén, almosan derengett az utcákon s a sötét bársony szövötu kis szalonban csak egy függő lámpa vetett világot. Desirée fehér ruhában a zongora előtt ült s kicsiny ujjaiával művészileg verte az elefant-csont billentyűket. Magyar népdalokat játszott, melyekre nevelője egy magyarországi leány tanította. Szőke fürtjei beárnyékolták szép homlokát s elmerűlvé, szinte öntudatlanul doidolta a verset, annélkül hogy szövegét értette volna.

Az ajtófüggöny egyszerre félrelebbent s mögötte belépett a gróf. Arca halottápadt volt s szeméi mereven révedeztek. Keresztül akart sietni a szalonon, de tekintete megakadt a zongora előtt ülő kis höhéhr ruhás alakon. Egy percze megállott s aztán halkán hátrahúzódott a terem szögletébe. Léptei neszt felfogta a nehez, puha szőnyeg, s a kis leány azt hívén, hogy még mindig magában van, jászott tovább érzéssel szenvedélygel.

A gróf rákönyökölve Voltaira mellszobrára, melynek gyunos profílje mintha ingerkedett volna vele, elmerűlten hallgatta a

község részére is) Leudvay Antal, Singer Adolf kamarai költőgok. O-Kaizánz (Martonos község részére is) Deutch Ferencz fakeskedő, Nagy Lajos kamarai költőg. Zentán: Markovics Lajos és Nikolicz Milos kereskedők. Adán: Schumacher W. Lajos gözmalomtulajdonos. Moholon: Wolf Sándor kereskedő. Csantavéren: Basch Hermann gözmalomtulajdonos. Ernyes István kereskedő. Topolyán: (Bajsa község részére is) Stréck Károly gözmalomtulajdonos. Wohlheim Mór kereskedő. Bajkonk: Sorg Vilhalm gözmalomtulajdonos. Schoschberger Herman gabonakereskedő. O. Morovicsán: (Pacsér község részére is) Weisberger Pista kereskedő. Zádory János gözmalomtulajdonos. Bács-Almásán: (Mathreivics, Tatabaj és Kumbaj község részére is) Rosenber Adolf, Scherk Gyula kereskedők. Baján: (Csávolj, Bikity, Vaskut és Bath-Monostor község részére is) Hunyady Antal, Drescher Gyula Stern Lipót kamarai költőgok. Jankovics: (Kis-Stállás, Melykut és Felső-St-Iván község részére is) Habermann Dávid, Singer Lipót kereskedők. Katymaron: (Gara, Rigyicza és Madaras község részére is) Loschitz Hermin Rigyicza, Stein Vilmos katymari kereskedők. Stanzonics: Krusevlya község részére is) Klein Hermann, Rosenber Simon kereskedők. Baracsán: (Castaia, Dautova, Szantova és Béreg község részére is) Gömöri Andor baracsai bérlo, Wéber Lipót donovai vegyeskereskedő, Heszter Ignác szántovai bérlo. Kis-Hegyesen: (Szeghy és Feketehegy község részére is) Bozsán Márton, Kriechaber Adolf kereskedők. Elnök előterjeszté, hogy a hadsereg árjelésével való részvételre kiküldött kamarai megbízottak közül Singer Adolf szabadkai kamarai költőgöt illetéleg a cs. és kir. 4-ik hadtest hadbiztonsága az esztervettől közli, melyek többlete kamara szállással van érdekelve. 248. A teljes üles Singer Adolf helyébe Paustis Janos szabadkai költőgöt választja megbízottul.

Ö Felsége a királyné nevenapja alkalmából Zomborban megtartott isteni tisztelget, mint ma értesülünk, csakis a helybeli cs. és kir. közös hadseregbeli és a m. kir. honvédség tisztikara részt vett, a főispán, megyei tisztikar, törvényhatósági és városi tisztviselők az istentiszteleten részt nem vettek.

A sereb kongresszus. „A magyar szent korona alatt levő görög lelki szeri egyház szervezeti szabályzata,” mely 250 szakaszból áll, a kongresszus 10-13-iki ülésén került általános tárgyalásra. A kongresszus különféle pártjai két nap óta tartó konferenciáján után meggyezésre jutni nem tudtak, mára egyezkedés után meggyezésre egyházi alkalmat alkultak, országos politikát nem üznek, de rendkívüli nehézségek viselkednek az egyházak és iskolákj érdekében teendő reformjavaslatok iránt. A királyi biztos és a patriarká a pártok konferenciájába nem avatkoznak, mit a pártok nagy örömmel vesznek. Kitalált van, hogy némelyek makacs ellenzése daczára a kongresszusi tárgyalások czolt fognak érni.

Táncmulatsággal egybekötött társas vacsorát rendez Mikulasku Vilmos a „Vörös Ókor”-hoz czimzett szállodának vendégül, ki különös előzettségéről ismerte van, de ismerős jó itáláról és izléses konyhajáról is. Emelni fogja a mulatságot Herzenberger Sándor reg ismert jól szervezett zenekara. A ki tehát az idei Katalin napját és estejét jó kedvében ömlyti sokan, készüljön szombaton az é. hó 20-án é Katalin-bétra, mert sokan jósajók, hogy „Vili” nagyszerű bált fog rendezni a nagy közönség számára.

Megüresedett közjegyzőség. A hivatalos lap közlése szerint a szegedi kir. közjegyzői kamara közhírré teszi, hogy a hódásági kir. közjegyzői állomás, dr. Alföldy Gédeon ottani közjegyző lemondásának a m. kir. igazságügyminiszter 4962/1879. sz. rendeletéről történt elfogadása folytán megüresedett és hogy ezen állomásnak betöltésé a közjegyzői teendőket a nevezett kir. közjegyző fogja teljesíteni.

A hercegszék körlevele. Vaszary Kólos hercegszék legújabb megjelent körlevele a pápa páp-iki jubileumai foglalkozik s a következő rendelkezéseket teszi egyház-megjé részére: 1. a jubileumot megelőző napon, 1893. február 19-án este minden templomban egy óráig harangozni kell; 2. február 19-én, a jubileum napján minden templomban ünnepélyes szent mise tartassék a pápiért, te Deummal összeköve. Elrendeli továbbá, hogy a jubileum alkalmából szeretet-adományokat gyűjtsenek a szent atya részére.

A telefon terjedése. A kereskedelmi miniszter a jövő évben városi távbeszélget szándékozik felállítani Esztergom, Stombathely, Eszék, Baja, Zombor és Marosvásárhely városokban. Ugyanecek a jövő évben összeköttetésbe fogznak hozni egymással Budapest, Arad és Temesvár városok távbeszélget hálózatát.

A pansoval Gromon Dessó egylet közgyűlésében gr. Csáky Albin vallás és oktatásügyi miniszter egyházugalg tisztelgetbeli tagjára választotta meg.

A regáló-kártalanítási jövedelem és a községek. A regalmegváltási törvény, mint tudva van, elrendeli, hogy ha az 1893. évtől kezdve az államnak az italmérségi jövedelme többlet tenne, mint a mennyi a kártalanítási tőke kamatainak s törlesztési járuléknak fedezésére szükséges, a többlettől a törvényhatósági jogú városok 30, a rendezett táblás városok 20 százalékok kapnak a 10 százaléktól azon községek, melyek az italmérségi jogot a kártalanítási törvény hatálya léptekor nemesi bíriok jogán, a kiváltság alapján, mint jogi személyek és 1848-ban és azóta önállóan gyakorolták. Kötszetelem, hogy az italmérségi jövedelekből eredő tisztajövedelem a jövő évben is jelentékeny meg fogja haladni a kártalanítási tőke kamat és törlesztési kötszégletét és így elő fog állani a városokra és községekre nézve a részesedésnek esete. Tekintettel azonban arra, hogy a megszámolás nem végezhető a dolog természeténél fogva oly időben, hogy a kivetés még 1893-ban megtörténhessen, a városok és községek részesedési járulékat csak 1894-ben fizetik.

Ősi idyll. Az ősz utolsó hónapja meghozta az első havat. A városi tradícionális eső után f. hó 21-én szép fehér lepel borul hazánkra. Nótaszóval élve, belekerülünk abba az időbe, amikor piroslak a keeskerég és kőd ül meg a határt. Az éjjel erőseke fagy fektőd a városra se melyegjött a dér, a mely meg apró zuzmaroktól csillagolt az utcákon s a vén hüllő napnak dozott adott, míg elolvastotta. Még a déli órákban is eszegett a hazeresz s a fak elhervadt levelet leszárgatta az éjjel a dér. Némelyik utcán olyan a gyalogosa a sok lehullott levélről, mintha az erdő avarában járás az ember. A körszég mind jobban behelvik a télkabatkába, s a fakeskedők teljes örömmel dorzsolják a kezeket s a belvárosi árzi utat előtt a megfagyott töcsökön fölökütt ma reggel nehány lo, amit, vagyis hogy hivatalos stílusban beszéljünk: az ezutáni felbúlvások megakadályozásának czelszerű módozatokbani kivételét a t. rendőrség figyelmébe ajánljuk.

Póstatakarékpenztári betétek lefoglalása. Az igazságügyi miniszter rendelettel intézett az összes királyi bíróságokhoz, melyben tekintettel arra, hogy utóbbi időben több végrehajlati rendelték a póstatakarékpenztári betétekre, figyelemzett a bíróságokat, hogy az 1855-iki 9-iki t. cz. értelmében az ily betéteknek csak ezer forintot meghaladó része foglalható le.

Zentára Dobó Sándor szüzigazgató ki tartsulatával jelenleg B. Csabán működik f. évi december 8-tól 1893. Január 30-ig terjedő időre megy. Tartsulata az Eugen Szalloda disztermben fog működni.

A bírósági személyzet mozgalma. A vidéki törvényeszek és ügyészségek tagjai tudvalegely kervenyt intéztek a képviselőházhoz, illetéleg annak pénzügyi bizottsághoz, kerve, hogy a fővárosban működő kártársakkal egyenlő fizetést huzzanak a rangban egyenlők legyenek. Erre a pudsapeti kir. törvényeszek, a postvidéki és valótörvényeszek bírói kara az ügyészségek tagjai a napokban értekezletet tartottak s elhatározták, hogy óvast emelnek a vidékiek mozgalma ellen s ugyan azon forumhoz beadványt intéznek. A beadványban a fővárosiak előadják, hogy szantalan büntetendő ese- lekmeny főleg a fővárosban kerül elintézés alá, a fővárosiaknak többszöresen fontosabb és több a dolguk s évek óta törvényben ki van mondva, hogy a fővárosiak a vidékiek föltt állanak rangban és fizetésben.

A szabadka-pallosi közúti vasút költségvetése — mint minket értesítenek — elkészült, az előirányzott költségvetés szerint e vasut nem keskeny, hanem rendez vágányúvá s nem gáz, hanem villanyüzemre fog berendezetni s az egész 8 kilométernyi vonalnak a költsége 450 ezer forintban lettek megállapítva és az összeg lesz esetleg az alakítandó részvénytársaság részvényfője is.

A báró Rudich-féle hagyaték ügye. A budapesti királyi tábla tegnapelőtt határozott a millios hagyaték iránt folytatandó tett perekben és két napi tárgyalás után helybeliugyja az első fokban itélezett budapesti törvényeszek azon ítéletét, mely szerint a báró elméletessége alatt alkotott, (az old-irokonoktól kizáró) második végrendelet megismisítetik és az első végrendelet lép hatályba. Ennek következtében a báró özvegye: szű Szász Ilona, most Teleyk grófnéknak az egész vagyon 60 százaléka, az old-irokonoknak pedig 40 százaléki érték jutna. Mivel e szerint két egyhangúos ítélet van, maholnap felosztat alá kerül a vagyon, melyet 3 év óta Horánszky Nándor ügyvéd, mint kirendelt hagyatékig gondnok kezel. A perek természetesen a kuriahoz is felbuzhathetők.

Vettük a meghívót: A Mária Dorothea egyesület é. hó 27-én Budapesten, vasárnap d. e. 11 órákor az állami polg.

iskolai tanítónőképőzöt intézet nagyermeben tartandó választmányi ülése. Főbb tárgyak: 1. Titkari jelentés az áprilisi választmányi ülés óta történtekről. 2. Előterjesztés a vidéki körök szervezkedéséről. 3. Határozat egy újabb alapítvány miatt. 4. Előleges határozat az „Othlon könyvtése” tárgyában. Szavazásra minden választmányi tag, valamint a vidéki körök elnökei s megbízottjai jogosultak. A tanácskozásban minden rendezt tag részt vehet. Vendégeket szívesen látunk. Budapestben. 1892. november hó 15-én. Kadnai Jánosé, titkár. Gróf Csáky Albiné, elnök.

B-Félfüvár leányifjúsága é. hó 20-án a r. kath. szegény tanuló felkutatás és egy alapítandó ír. isk. könyvtár javára zene-, szavalat- és táncvizsgálommal egybekötött zártkörű esztély rendez.

Nőváltozás. Klein Soma szabadkai kereskedő kiskoru Béla Liszlo és Imre gyermekeinek nevet belügyminiszteri engedély folytán „Kálnai”-ra változtatta.

Az ezüst egyforintosok, melyek jelenleg forgalomba vannak, a pénzügyminiszter rendtele értelmében feloznak vonatni és csak f. évi december hó végéig fogadtatnak el; azontul meg az állami pénztárakban sem lehet velök fizetni. Jó lesz ezt megjegyezni.

Zentán új olvasó kör alakul, melynek megalakítására hivta föl Szabó László Zenta város országgyűlés képviselője. A város intelligenciáját; a kör kizárólag a város előkelőbb osztályáé, s magát minden politikától tavol fogja tartani. Az előterkeztet f. hó 20-án d. u. 2 órákor tartatott a nagyvendéglő disztermben.

Az I. újdíkiek nyögölet átal f. évi október hó 7-én tervezte volt katonai hangverseny, melynek tiszta jövedelme szegény gyermekek karszenyoni megajándékozására és felruházására lett volna fordítandó, választmányi határozat következtében végleg elmarad.

Szineszt. Szent-Tamásán Nagy kitűnő vidéki erőköl szervezett 16 tagból álló tarsulata gyenge pártolás mellett működik. — Mint halljuk, a tarsulat 6 előadás megtartása czéljából Ó Becsére is megy.

Hirtelen halál. Pesies ő-beceei szanito pnteken 10 órákor meg a piazcon volt, hazament s csak annyit monthatott nyomozgó családjának, hogy „nem kaptam pénzt” s ezzel elesett, meghalt.

Ellopott bírkák. Kátyon egy idő óta — mint tudósítók értesít — bírkára utaznak, a más tulajdonára áhították. A napokban is több bírkalapos történt, természetesen félre valót akarnak beszerezni ez által, kik a nyarat telenségben töltöttek. A mult hét eszike napjának az éjjelen Borszer Mita tanujára mellett fekvő bírká falból loptak el 10 drb 40 ft értékű, oly ügyesen lopták végre ezen „mítet”, hogy a bírká nyaj mellett fekvő bojtar észre sem vette. A gyau valami Brankov Milán nevű esavagora hamarlik, aki jó idő óta a faluból eltavozta, ismeretlen helyen tartózkodik. A sűrű bírkalaposok el-jét látszik venni a csendőrség, amennyiben az ójratat sűrűn ejtik meg a közszeg határában.

Ujabb koleraszet fordult elő é. hó 18-án Bajan, melynek kitotts Lajos napzámos lett áldozata. Kitotts egy dunai uszályhajón dolgozott, honnan a fertőző kór magával hozta.

Betörés. Szablyán Kövig Abraham kereskedő boltjába, az ablakon keresztül, ismeretlen tettes betört s a főkből 10 frtot elvit. Mikor a nyomozást megkezdtek, a kereskedő bevallotta, hogy hazbéli követte el s ebből kifolyólag a további nyomozás megszüntet kérté.

A mindenki vendége. Gyakorta vesz erőt az epilepsia Maurics Károly újdíkie 20 éves kőmives legénye, de a helyett, hogy ilyenkor a baj út tartne össze, ő szokott mindent torni-zúzni, mi keze ügyébe akad. Külömben vasárnap este írjak: H. bekaftályt alapolta került a Huck-fele sorházba. Üsenedő jó vendégként asztalhozült s megrendelt az oblatit kirgzi sőt. S mert nagyon szomjas volt egy hóröntésre fenekére nézett az egész övnek. S mert zsebében a pénz nagyon könnyen számollhatta egyik a másikat, s az is mind a jaya részöl volt, s mert szomja sehogy sem enyhült beivaltatta magát a szomszéd asztalhoz vendégül. Ellebe áll a kereszteseknek s azt ott busuló atyafi sörös poharáét egy hájtásra megszabadítja tartalmától. Innét egy nézsegletes asztalhoz megy, s annak törzsvendégei sőbálványára lesznek elpedekűsűben, midőn lajták, hogy fogadj isten néköl, vendégükke teszi magát Maurics, s alaposan órigeti az 6 poharaktól is. Emekzőtt meg egy harmadik asztalhoz kerül, amelynek körülből a cirikus hósestől sorakoztak. Midőn ők is kénytelenek tapasztnai a nem szives vendégletést s soruk veszedelmét, szodas palackot ragadnak s hozsuzs jő kedvükben össze vissza keresztveztik a hivataln. Midőn az ilyen mindenki vendége a keresztvetet már tovább nem tűrhető, megtörté a esendőt ékelten ordítással, melyet már a düh miatt kitört epilepsia sajtolt ki belőle. S volt most törés zuzas mindenfele. Palack, gyulartott, gyertyavilvány, repült jobbra balra, konyhába, fejhez, falhoz, míg aztán a hamar ott termat rendőrség le nem féltette s lett a rendőrség vendége, hisz ő mindenki vendége.

Leszállított áru selymeket méterenként 25% — 33% és 50% árleengedessel az eredeti áron alul szállít, megrendelt egyenes öntyökre végében is postahérv és vámművesen **Henneberg G.** (es. és kir. udvari szállító) **selymgyára Zürichben.** Minták postaforduloval küldöttek. Szavazba czimzett levelekre 10 kros helyt ragasztandó. (2)

SZINHÁZ.

Szombaton, nov. 19-iken, Csiky Gergely halálának évfordulóján „A proletárok” — Az előadás nem tartozott a legjobbakk közé; meglátszott rajta, hogy nem sokat készültek rá. A színeszerek egyrésze nem átgondoltan játszott, hanem inkább csak öletszerűen — a sűgő kegyelméből elősköde — elmondta monddokait. Ahogy pl. Zádor Rózsa (Ela) felmondta szerepét, egy akkor is el lehet ezt a szerepet játszani, ha még soha el sem olvassa a darabot. Gyarmati Bankó Bónije sem hatott eléggé. Kevés volt benne a karikatura vonásaiból: pedig karikatúrát nem lehet diszkreten, az egyéni jellem igaz vonásaival ábrázolni. Keresztesi Amália (Szedervay Kamilla) is sokkal többet hozhatott volna ki halás szerepéből.

Föltételez dicserlet illeti meg Fűredit, kinél jobb Zányoni Benczét igazán úgy lehet kívánni. Mozdulataiban annyigyűesség, beszédmódjában annyi jellemző erő és fölény volt, hogy e cynikus alakot teljesen érthetővé, sőt némileg rokonszenvesé tudta tenni, a mi határozottan egyezik a költő intenciójával.

Hatásosan játszotta Lanczók Aranka is (Irénn) szerepét. Főleg az erősbéd dramai kitoréseket és a mély fájdalom hangját találta el jól.

Rakodczay Mosolygója és Fehérvay Timót Pal-ja szintén sikerült alakítások voltak. Ferenczy Tulipánja kevésbé sikerült, főleg nem oda való maszkja miatt.

fájó, bánatos hangokat. Szívemben megzdült az apai érzés s míg a lábás óra mellett, mint szű öröt az idő vén törzökén, emlékei visszazárnyaltak messze, messze, egész a szülői házig, boldogult úgy ébenfa rómás arczépéhez.

Merengéséből ruhahagyás riasztotta fel. Mathilde lépett be tündökli toilletben. A kis leány felugrott a székről s míg a megütött hurok elhaló hangja végig bongott a termen, esedéklő hangon szolt:

— Egy csókot édes anyám!
— Haggyon békében, szolt a szép asszony s menni akart. E pillanatban a homályból előlépett a gróf. Desirée meglepette kiáltott fel, a szép asszony pedig megdöbbenve hátrált. A gróf szemében egy könyecsepp csillogott, arczonánsai búsak és komorak voltak.

»Komoly beszédem van Önnel szolt remegő hangon.
»Elérkezett az idő, hogy tisztába jöjjünk. Hét hosszú éve élünk viszállyban egymással. Ön pazarolt, én is pazaroltam. Ma elvesztettem utolsó kézpénzemet. A ház, melyben lakunk, a kocaí és lovak, melyeket ön használ, mind a hitelzőké lesz. Semmink sincs, de ha ön anyja lesz Desirének és hű, szerető nőm énekkem, még boldogok lehetünk. Akar-e, tud-e ön é feladatra vállalkozni.
A szép asszony szemében egy muló pillanatra kihalat a fény. Újjai idegesen tépdésték a csipkés zsebkendőt, majd hirtelen felkacagott:

»A farsang véget ért. Komédiákat vagy tragédiát csak a Francsisban szoktam hallgatni. Isten önnel.
A függöny kétszer is megkezdett utánna. A gróf mereven tekintett az utcára, hol a következő perczben egy hintó lámpái vetettek világot a szomszédos házra. Ekkor odalépett a kis leányhoz s magához ölelte. Hosszasan beletekintett az árthatlan szemébe, melyeket elhomályosított a kitoró köny zópora s megcsókolta hosszan, szenvedélyesen.

Egy negyedóra múlva az inasok rémült arczeval rohantak a grófnő után s tudatták véle, hogy a gróf holtan fekszik dolgozó szobájában.

Főbe lötte magát.
Mathilde nyugodtan táncolt a kis vicomttal reggelig.

Hangverseny volt, huszadik talán már a saisonban s fülem elfáult a sok futagótl, symfoniától, még a rokkant énekesek ariától. A terembe csak néhány asitő vén papot, néhány zenedühöngőt s öngyökös hangulata kiritókust találtam. A márvány falakra még a légszeszlángok is bgyadtan, unalmasan vetették oda a csillárok silhünetjeit.

Az unalom tetőpontját érte el, míg végre a nagy függöny mögül egy kövér hölgy s egy gyermek leánya káptt elő. A rizporozott, hervadt arcú nőöl tekintetem átsiklott a kis leányra. Fohéler ruhacsajjának nemzeti szallag volt atköve s hájában nagy thearozás illatozott. Megismertem. Desirée volt, a kis szöke anygal, ki a bois de Bologné árnyas utain megállásra kénysszerített minden járókelőt szépségével. — Akkor csak hét éves volt, most tizenkettő. Finom vonásaira mély bánat rapült el nem muló jeleket s mosolygásra, melylyel a közönséget üdvözlé, volt valami a lemondás a fájdalom szivreható jeléből. Elfogultság nélkül üt a nagy Bösendorfer zongora elé és szabatosan játszott népdalokat és koncert piceket. Tapsoltam neki szívből, lelkesültem. Kedvéért végig hallgattam édes anyja énekét, mely rosszabb volt az utolsó café chantantbeli demi monde énekénél.

Irtam róla jóakarón, kissé túlozva is. A véletlen azonban úgy hozta, hogy távoznom kelle a fővárosból. Mire visszatértem, már eltűntek. Híroket nem hallottam egész tegnapi. Bár ne is halottam volna egy vidéki lap hasábján olvastam a következőket: »Sz. Mathilde grófnét, ki tizenkét éves leányával Desiréevel hangversenyezni szokott, a rendőrség kiutasította városunkból, mert szélhámoskodott!»

Szegény Desirée!
Hegyi Jenő.

Vasárnap, nov. 20-án d. u. 4 órakor „Pimper-nusz András varázssapkája”. E este Csepregynek „A sárka eskő” cz. népszinné került színe. Amolyan vasárnapi s még hoga vásári előadás volt. Mészáros Kornélia k. a. mint Erzsike töltötte be legjobban helyét. Bihari úrnak Csorba Mártonja gyengébb volt, mint amennyit eddigi szereplési után tőle elvárhatunk. Jó volt még Gyarmati úr, mint Gelecséri pustabói s Fehérvári úr, mint csárdaszó. Hét fűn, f. h. 21-én Szende Anna k. a. jutalomjátékául Konti József „Az eleven ördög” cz. operette adott. A fiatal, tőrekív művésznő, úgy tapasztaljuk bírja a közönség szeretetét, mert csaknem teljesen megtöltötte a házat. A jutalmadóm Vicomte Leticier szerepében való első fellépője a közönség hangos tapsokkal s éljenzéssel fogadta s elismerésének bizonyítékául három gyönyörű szép koszorút, melynek egyikében fehér virágokból készült lant volt, s egy élő virág koszart nyújtott át neki. Ezen elismerés szülte meghatottság nyomot hagyott játékán is, amennyiben belépő dalának elnevelésén az elfogultság erősen meglátszott. A második felvonásban azonban teljesen érvényesítette már szép tehetségét ügyjátékában, mint dalaiban. A közönség az egész előadás alatt többször adott kifejezést tetszésének és iránta érzett szeretetének. Pályatársai is mindent elkövettek, hogy a jutalomjáték sikere teljes legyen. Különösen Mészáros Kornélia k. a. fejtett ki dícséretes igyekezetet, mint Grevin Marianna, szabóné. Játéka, éneke szép s kedves volt, s kívánni való nem hagyott. Szabó úrnak új tehetséget fedeztünk fel. Kitűnő operett buffó énekesnek bizonyult Grevin szabó szerepében. Ajánljuk neki e terrenumot figyelmébe. Gyarmati úr Poppuniusa ilyen jó volt. Örömmel konstatáljuk, hogy kedvessége enged. Kövesdy Bella k. a. is mint Hermine jól megálta helyét s csinosan énekelte Szendével a szelmi kettőst. Benne igen jó segéd színésznőt bír a társulat, kár hogy többször nem játszatják.

Keddén, nov. 22-ikén „Macbeth”, Shakespeare 5 felvonásos tragédiája. A mai este ismét egyike volt a nemes tőrek és művészi becsüdvény diadalmenekének. A legnagyobb elismerés illeti Rakodezay, e valóban classicus-estéért. Igaz, hogy az elismerést Zombor közönsége csak igen kis mértékben adja meg Rakodezaynak, de ez a körülmény nem az ő művésze és becsüdvény rovására esik. Sőt ellenkezőleg, annál nagyobb elismerés illeti őt meg, hogy a műpártolás hiányának dacára is ragaszkodik e classicus-estékhez. Mekkora lelkesedés, a drámai művészet nagyságát iránt mely odaadó szeretet kell ahhoz, hogy ily mostoha viszonyok közt is hű maradjon hozzájuk!

Valóban lehetetlen, hogy elismerésünknek, de egyáltalán sajnálkozásunknak is kifejezését ne adjunk Rakodezay irányában. Egy nemes tőrekés lelkesítette férfit, ő, a ki azonban kénytelen a mindennapi élet, a nyers próza, sőt a paragrafusok kicsinyes követeléseivel is küzdeni. Nem csodáljuk, ha néha elvesztí kedvét: ha ideges, sőt ingerült lesz. Valóságos Seylla és Charibdis közt kell igen gyakran vergődnie. Mit tegyen? Hogy meneküljön meg a veszedelemtől? Remek, classicus darabokat ad: a színház üres. Silány, de divatos darabhoz nyul: a színiügyi bizottság támad neki. Bizony tisztelni kell azt a lelkesedést, a mely ilyen körülmények közt sem lohad.

A mai előadásról csak jót mondhatunk. Ilyen gondos és minden részében kidolgozott, összevágó előadás csak a fővárosban láthat az ember. Természetesen, sok tekintetben (rendezés, díszletk stb.) le kell mondanunk az összehasonlításról, ha méltányosak akarunk lenni. Azt azonban bátran ki merjük mondani, hogy a mai előadás némely részleteit bátran fölvehetnek a nemzeti színház színpadára.

Remek, a szó szoros értelmében művészi alakítást nyújtottak Rakodezay, mint Macbeth, és Laczkó Aranka, mint lady Macbeth. A ki az ő felolvasásukban és a legapróbb részletekig kidolgozott előadásukban látja a nagy brit költő remekét, az igazán megérti és élvezheti a nagyravágó lény és feleség tragédiáját, az általános de visszastátó emberi indulatot, a mely-lyel nem könnyű feladat hatást érni el.

Igen jó volt a rendezés, és szépek a díszletk. Különösen a boszorkánykonyha jelenete érdemel külön felemlejtést is e tekintetben.

Méltánnyalatt kell szólnunk a zenekar vezetőjének, Tombor Aladárnak, zenéjéről is, mely mindig a helyzethez illő, kifejezéses volt.

Csak az a kár, hogy a közönség nem volt ily számul az előadáson, amint az megérdemelte volna. És sajnos, hogy épen az első padok maradtak üresen.

Irodalmi esemény.

— A Pallas Nagy Lexikona. A görög földön odalenn kiának régi idők emlékeiből egy-egy kudarattal, ősidők szobraitak apró-cseprő történetek. Egy kez, egy láb, kardarab, esonka fej. S nemesak a szakértő, a régiségekkel buváruló tudós, de az egyszerű ember is csak kezele veszi mind idők emlékeinek eme romját, és szemlélantára látja, vajon kontárnunk bukkadka, avagy hatalmas mestermű maradtak került-e kezbe. Praxitelis Eros-ának torzított senki ember fia nem tévesztí össze avatallan kezek durva faragványával.

Igy vagyunk mi most is, mikor egy hatalmas nagy munka első töredéke kerül a kezünkbe. Tizenhat ténynyí vastag kötetre tervezett műnek első füzete az, a miről szólni akarunk. Körülbelül 16,000 sűrűn tolenyomatott oldalból 64 az, a mit már is látunk. De valamint a Praxitelis torzójából, Homéros, Hiaszának kezdő sorából rögtön látható, hogy nem kontár ferézelmény, hanem hatalmas mestermunka a tartozéka, egy mi is konstallhatjuk ennek a 64 oldalnak a révén, hogy kiváló alkotás az, a minek nyomában kell járnia.

A Pallas Nagy Lexikona 222 munkatársának névsora már egymagában is teljes kezesség ér nézve. Aki csak a magyar tudomány iról világban kiváló, elsőrangú helyet foglal el, — nem hiányzik ebből a névsorból. S hogy tudóvilágunk teljes odaadással és képességével, tudásának és tapasztalatainak minden irányában már érvényesítésével dolgozott ezen a nagy művön, mutatja már az első füzete is az a körülmény, hogy minden érdemleges cikk névalírás-sal jelet meg. Nevével, muljával, reputációjával

kezességű tudós- és író-világunk, hogy mindaz, a mi a Pallas Nagy Lexikonban megjelenik, teljes foglalatja az ez idő szerint való összes modern tudásnak.

S csak egy pillantás az első füzetre, mely A-tól Ahorion-ig terjed, máris mutatja ennek a Magyarországon elsőben megalkotott rendszernek kiváló értéket és fontosságát. Ott van például mindjárt a füzet legelején Aachen porosz város leírása. S imo meg-találjuk az ezekben nemesak a magyar történiáját, nevezetességeinek rövid, de pontos leírását, de hű köpöt is annak is, a mi ebben a porosz városban Magyarországgal összefügg. Leírja híven az aacheni templom magyar kápolnáját, leírásban és rajzban bemutatja az ott őrzött magyar régiségeket, s megemlékszik arról is, hogy ezek a régiségek annak idején a budapesti ötvösműkialtitáson is megfordultak.

Ut talájk úgynevezek az első füzeten az Abasszína ezekben czikket, a megye terapevel. Erdelt fölvetel nyomon készült, gyönyörűen kidolgozott, kiválóan pontos érkep ez s ugyanilyen közel a Nagy Lexikon elborja szerint minden egyes varmezgyéről, s ezen-felül még fölön térkep mutatja be az ország nagyobb, nevezetesebb városait is. De kiváló értékű a megye leírása is, minőhöz hasonló hű és pontos monográfia lexikális munkában még az ideig nem jelet meg. Leírja a megye topográfiáját, ism-rteti föbb termékeit, a legújabb statisztikai adatok felsorolásával, ismerti a megye lakosságát, az ipart, kereskedelmét, a szellemi műveltséget, a közigazgatást, s részletesen, egészen napjainkig terjedően megírja a megye történetét. Megyénk és városaink ilyen teljes, hű, édekes és tanulságos leírása már magában is megbeesülhetetlen értékű munka, s ezeket, — bárholgy keresnek is, — nem talájk meg sehol, eddig megjelet enciklopédikus munkában.

Ugyanezek az első füzet példál leírja az Abasszína ezekben L'op béla király megbízottjának Hanuse kapitányának habesi expedicióját, jelet mindenké, a ki a napi eseményekkel foglalkozik, tudja, hogy közvetlen napjainkban történt mind, olyannyira közel, hogy még eddigéle semmilyen lexikális munkában megjeleté nincsen.

De nem folytatjuk ezeket a szemelvényeket mert ily módon még kellene mennünk az összes ezekben A-betűltől Ahorionig. Még csak annyit említnék meg, hogy e kiváló munka különben is melto díszlet jelenik meg a magyar közönség előtt. Teljesen famentes, tehát soha meg nem sarguló, hű-hér papíron nyomódott, olyan szép metszésű betűkkel, minék az olvasása valósalag ádülés az olvasásban kifáratt szemre. Az illusztrációk, fametszék és színes műmelletek, valamint a térképek jelet nemesak megálják a versenyt bármely eddig megjelet elsőrangú külföldi munkával, hanem megbeesülhetetlen érdemök a soha szem elöl nem tévesztet szempont: a hazainak a magyarnak kultúvássa. Nem mellozi a munka a kiváló, bírha az messze essék is fölön, de nem mellozi a hazait sem, a mit pedig eddigéle a külföldi lexikális munkák vagy rosszulindultól vagy érdeklődés hiányból rendszerint melloztek, a hazait pedig azért, mert visszazetentek a nagy, esetleg meg sem térülő anyagi áldozatoktól.

A magyar közönségnek áll most megmutatni, hogy az érdemeseit, a kiváló mindíg felkoralja, s tartózkodó csak akkor volt, ha jogos kívánalmainak teljesítését nem várhatta. A Pallas Nagy Lexikona pedig meggyőződsékek szerint nem hiába áldozott szazereket, mert nem lesz intelligens magyar család, a hol ez a kiváló, igazi szükségét pótoló és minden tekintetben nagyedemű munka hiányozni fog. Még megemlítnék, hogy a Pallas Nagy Lexikona ára förtékenkt 30 kr. — 60 fillér, kötetenkint pedig díszes kötésben 6 ft — 12 korona.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

1. szám.
1892.

Másolat.

Targyalasi jegyzőkönyv, felvetélet Bpestén 1892. évi október 5-én a bániai ág. hv. evang. egyházkerület törvényszékén, a hivatalától egyház-közigazgatási ügy felügyelteszt Stelezer Frigyes kizsácsi lakosának, a bács-zeremi ág. hv. ev. esperességi törvényszék Ügyidején 1892. évi március hó 9-én hozott elsőbírosági határozata ellen beadott felbellezés leveletkezetben.

Jelenlévők: Gőrgy István, törvényszéki elnök. Bachát Dániel, Andráshy László, Doleschall Sándor, Henszelmann Kálmán, Moravcsik Mihály és Zsigmond Jenő bírák, és Hegedűs Károly jegyző.

Előnk megnyitást az ülést, mindenek előtt Zsigmond Jenő újonnan megvalasztott bírosági tag letési az elnök felszólítására és előmondása után a szabályszerű egyházbírói esküt. Erre az elnök az elbírándó ügy rövid ismertetése után, közbíró Henszelmann Kálmán urat kéri fel az ügy előadására. Előadó bíró részletesen előadja az ügyet s a lényeges okiratok felolvassása után előterjeszti véleményét s határozati indítványát az indokolással együtt. Mire a törvényszék szavazatbőbbséggel ekképen határozott.

Határozat:

Az ág. hitv. ev. Bánakerületi egyházi törvényszék a bács-zeremi esperességi törvényszéknek Stelezer Frigyes kizsácsi ág. hv. ev. lelkes felügyelteszt ügyében Ügyidején 1892. évi március hó 9-én kelt határozatát megvaltoztatja. Stelezer Frigyes lakosának a bács-zeremi föesperes által 1891. július 12-én 1030. szám alatt elrendelt s a bánakerületi püspök által 1891. július 25-én 1122. szám alatt helyesdolog tudomásul vett hivatalától felügyelteszt hatályon kívül helyezi, s őt az egyházi perrendtartás 89. §-ának fogva hivatalába visszahelyeztetni rendeli; az ezen ügyben elsőfokulag eljár esperességi törvényszéknek a határozathozatában bírói minőségben résztvevő őtagnak, névszerint: Szabéri-ny István, Schneeberger János, Kovalszky Lajos, Iványi István és dr. Görtinger Pálnak díját, egyenként tíz forintban, — úgy ezen bánakerületi törvényszék tárgyi közöl az egyházi bírákról szintén egyenként 5. mondott ó forintban megállapítja és ezen díjnak tizenöt nap alatti, különben végrehajtás terhe mellett megfizetésére Stelezer Frigyeset kötelezi.

Indokok:

Az itt egyedül mérávó egyház, perrendtartás 85. §-a értelmében az egyház bíroság csak azon esetben fogszthattí fel hivatalától az egyházi tisztviselőt, ha azt az egyház érdekében főkönök és a feljeletett egyházi vétség súlyos voltánál fogva szakszemesnek találja. E szerint a felügyeltesztnek alapfelteletét valamely jeletett egyházi vétségnek fenforgása s a jelettelés folyamánként az egyházi vétség miatti peres eljárás folyamatban léte képezi. Ugyde fenforgó esetben Stelezer Frigyes ellen egyházi vétség megállapítása és elbírássa miatt eljárás folyamatban nemesak nincsen, de sőt ellene ilyenmő feljeletés sem teletett. Hiányzik tehát már az alapfeltelet, mely az egyházi perrendtartás 85-ik §-a értelmében felügyeltesztre támpontul szolgálhatna. De ha az egyház perrendtartás 85. §-a ügy értelmeként, hogy bizonyos esetekben már a világi bíroság által való alá helyezés miatt is, — a mire azonban az egyházi perrendtartásban intézkedés nem foglaltatik, — a vádolt egyházi tisztviselőnek hivatalától való felügyelteszt az egyház érdekében főkönök és alkalmazándónak találhatók, a felügyelteszt ily értelmezés mellett is csak úgy és akkor volna indokolt, ha különösen súlyos eset forogna fen, vagyis ha valamely beesteletöl avagy egyáltalában olyan büntény forogna fen, mely az illető egyházi tisztviselőt már vallás-erkölcsi te-

lététől alkalmatlanná tenné az egyházi teendők ellátásául, és már ezen ököb érdekében állana az egyháznak a felügyelteszt. Magában véve az, hogy egyházi tisztviselő ellen vádolt bíroság által egyáltalában való alá helyezés határozat hozati: még a feljelet esetben sem szolgálhatna a felügyeltesztre elegendő alapul és indokul, mert foroghatnak fen oly esetelemények, melyek a büntető törvénybe fölöznek, és így a világi bíroság vádhatározatának vagy egyáltalában büntényi eljárásnak tárgyat képezik, anélkül, hogy azon esetelemények az egyházi tisztviselőt hivatala ellátására alkalmatlanná tennék, avagy hogy azok miatt a felügyelteszt az egyháznak is érdekében állna. Már pedig ha fenforgó esetben akár a világi bíroságok eddigi határozatait, akár Stelezer Frigyesnek a világi bíroságok által hivatalosan megállapított eseteleményi vétnetek is tekintetbe: ezek indokoltabbá ugyan Stelezer Frigyes, mint lelkes ellen a figyelemi eljárás megindítását, de nem elég súlyosak arra, hogy őt hivatala ellátására alkalmatlanná tennék vagy hivatalától való felügyeltesztet indokolják, hogy pláne szükségese tennék. Igaz ugyan, hogy a feljeletéséhez (A) alatt esotolt hivatalos értesítés szerint 1890. augusztus 10 én Stelezer Frigyes még kihallgatása előtt vizsgálatlag lo lett tartoztatva s Kizsács közegháznál hét napot azt vizsgálatlag letartoztatva volt, s igaz ugyan, hogy a vizsgálo bírosák B) alatti értesítése szerint Stelezer Frigyes ellen hatóság elleni er szak és igazgatási vétnetek valamint rágalmas és beesteletérés vétsége miatt hűnyeny vizsgálat teletett folyamata, de már a CD) alatti való alá helyezés határozatokban megszthetetté a legsúlyosabb vád, vagyis az igazságt mint eljárás. Továbbá a felbellezés érdekében E) alatt esotolt elsőbírosági érdemleges ítélet értelmében feljeletett az utólag emelt vádbünyonyitók megsértésének vádjá alól, — az ugyanott F) alatt esotolt kir. tábla ítélet értelmében jelet feljeletett a hatóság elleni erszak büntetésének vádjá alól, valamint a főispán, alispán, főszolgabíró és fögügyes elleni nyilvános beesteletérés vétségeinek vádjá alól is, — úgy, hogy jelenleg semmiféle büntény miatt nincs vád alatt, csupán rágalmas és egy rendbeli beesteletérés vétsége nehezedik rá. A midőn tehát bírosági ítélet értelmében Stelezer Frigyes már csak vétség terbeli: ez már a világi bíroság ítéleténél fogva sem teszi őt hivatala ellátására alkalmatlanná s nem indokolja az egyház érdekében felügyeltesztet. Ha pedig Stelezer Frigyesnek a büntényi eljárás alapját képező eseteleményi vétnetek tekintetbe, ezek épen az idézett kir. tábla ítélet indokolásában foglalt megállapodásoknál fogva is enyhebb elbírással alá veendőknek tűnnek fel.

Stelezer Frigyes ugyan sőtölog nyilatkozott a hatóságai közegek ellen s a felvilágosítást megtagadó szolgálóit kezéből kivette a tav-örönyt akkor, a mikor Kizsacson a heti vásároknak szombati napról szerdai napra való átteleje a közég és a közég lakosainak tudta nélkül és akarata ellenére a közégi bírosák és jegyzőnek nemesak szabálytalan, de valólan feljeletésese útján, a közégi lakosoknak hátrányára és esupán az ottani iraelta kereskedők érdekében, és pedig a közégi jegyzőknek utóbbiak által adott pénz segítségével, eszközöltette ki, és a midőn az e miatti a közégben általános igaztósággal urakodott s a templom latogatóssában akadályozott hívek Stelezer Frigyeshez segélyért fordultak.)* Ebből áll Stelezer Frigyesnek összes tenkedése, mely miatt ellene vizsgálati letartoztatás alkalmaztatott, hatóságai közegek elleni erszak, igazgatási bünténye stb. miatti vád emeltetett, de a mely az érdemben elbírással alkalmával a kir. ítéletábla ítéletében már esupán rágalmas és beesteletérés vétségre redukaltott. Hogy pedig a heti vásárok áttelejesése esaknyvan valólan feljeletés alapján történt, tehát, hogy a közég lakosainak, s ezek között különösen hívei érdekében Stelezer Frigyesnek mint lelkesnek, s így a közég egyik tekintélyes személyiségének felháborodása esaknyvan indokolt volt, annak eelatsban bizonyítékát a tábla ítéletben behizonyították, elismert azon tény képezi, hogy a Nagymeltoiságu m. kir. keresk. Ministerium utóbb épen azért helyezte vissza a heivásírt a szombati napokra, mert az előbbi feljeletéses vádlatlan bizonyult. Ha tehát ily körülmények között s az általános igaztósággal közegette Stelezer Frigyes egyházi hívei érdekében magot sértő támadásokra ragadtatta azok ellenében, kinek azon valólan feljeletésében részek volt: az ugyan figyelemi eljárás útján megrovásra szolgálhat okul az egyházi hatóság részéről, a mennyiben a felkésnek különösen effele igazalm helyzetben inkább csilapítogó hatni, de minden esetre jó példával lenni kötelesség: de nem szolgálhat okul a hivatalától való felügyelteszt. Ezen ököb volt az esperességi törvényszék határozata megvaltoztatandó s a felügyelteszt hatályon kívül helyeztetendó s a perrendtartás 89. §-a rendelkezéséhez képest a hivatalába való visszahelyezés elrendelendő.

A bírosági díjak visselésére Stelezer Frigyes köteletetett azt, mert az eljárás ó szolgáltatót büntényi eljárás tárgyává lett eseteleményei által okot. Azonban az elsőfoku bíroság tagjainak díjait tekintetében is eltérő intézkedés volt teendő azért, mert az, hogy az esperességi törvényszék a tagok meg nem jelésése miatt csak harmadszori egybehalvas folytán boscsítokozhatott az ügy tárgyalásába és elbírássába, Stelezer Frigyes nem sujhathja, és így csak a tárgyalásnál jelen volt bírosági tagok részére, és ezek részére is csak az egy alkalommal tenkedés fejében állapítható meg a díj.**) Nem volt végül a főesperes feljeletésében leírói, sem pedig hitelesítés ezimén igényelt 4 ft, sem megállapítható, mert föesperesnek kötelességében állandót a jelentéshez csak általa hitelesített másolatokban esotolt, de tartalmuk szerint kézenál levő okmányokat: erdetben esotolni, a mit az esperességi törvényszék elnökének az iratoknál fogalmazványban fekvő írásbeli felhívására sem teljesített. Mely határozat az összes iratok kapusán továbbí intézkedés végett a bács-zeremi törvényszék elnökének küldetik meg. Kelt mint telet. Gőrgy István, elnök. Hegedűs Károly, ker. törvényszéki jegyző.

NYILTTÉR.***)

Vécsei Károly alszámvevő urnak helyben.

Reám vonatkozó hazug választás, s egyszersmind a lezékét, hogy mi illik egy tisztességes leányhoz, visszadobom. Nem lepett meg, őy fértíto, mint ön, kit, midőn saját hazában személyesen felkerestem, botrónyos rágalmairol számtól kérni, gyáva midőn megszökött előlem, hogy újra hazugsággal áll elő. Már most a közönségre bizom megítni, miéle jellemű ember képes ily csúfságra? Mindezekkel szemben egy és mindenkorra kijelentem, hogy mindaddig, míg rágalmaik meg nem bizonyítják, vagy vissza nem vonja, gyáva és hazugnak nyilvánítom.

Szalay Karolin.

* Jegyzet. A templomból jöv asszonyok tömegesen ellátották útamat, felvilágított engemet, tartam mint lelkes kötelességemnek a szombati heivásírt visszazetetését, mert ha Kizsacson nincsen szombati heivásírt, úgy nekik minden vasárnapon korán reggel Ügyidejőre a püszköl kell menniök s így nem jöhethének a templomba. Csak ezen felszólítás után csatlakoztak a rám vezetésre vált ügyöz.

Stelezer Frigyes.

***) Az első fokú bírosági ítélen díjakat állapított meg: Szabéri-ny Istvának 40 ft, Schneeberger Jánosnak 36 ft, Kovalszky Lajosnak 36 ft, Iványi Istvánnak 12 ft, dr. Görtinger Pálnak 22 ft, Mír Györgynek 15 ft. Kruttschnitt Antalnak 40 ft, hitelesítők 4 ft, — összesen 205 ft.

****) E rovart alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések.

Hiretmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint Vörösmart nagyközség tulajdonát képező nagyvendéglő, mézsárszék, melléképületek és 1085 ööl területű kert, — továbbá a szeszkiméresi jogosultság nyilvános árverés útján; — ellenben a bor- és sör italmérsékletét illető szabad egyezkedés folyó évi november hó 28-án délelőtt 9 órakor a községi tanácssteremben fog megejteni.

Az erre vonatkozó feltételek a községi előjárásnál be tekinthetők.

Vörösmart, 1892. november hó 17-én.

Jantay József,
jegyző.

Ujvári Ferencz,
bíró.

Hirdetmény.

Bezdán mezőváros közönsége mint az ital- és fogasztási adóknak a község területén bérlije a jövő évi január hó 1-80 napján kezdődő három évre bérbeadás a község tulajdonát képező három koresma épületet, és ugyan a volt urodalmi nagykoresmát, a dunai nagy-revósárdát és a kozorai esárdát folyó évi november hó 27-ik napján délutáni három órakor a község háza tanácsstermében nyilvános árverésen.

Kellő bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is adhatók be az árverés megkezdéseig.

A részletes feltételek a községjegyzői irodában tudhatók meg.

Kelt Bezdánban, 1892. évi november hó 19-én.

Balla Ferencz,
bíró.

Hat aranyérem, diszkereszt és diszoklevelek.

Cognac

gróf

ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól ízlik. minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség:

a * * * * cognac

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készül s ezért járványos betegségeknek **igy KOLERA** ellen óvszerűl sikerrel használtatik.

A gróf ESTERHÁZY GÉZA-féle

cognacgyár igazgatósága:

Budapest, VI. külső váci-ut 23.

Csak akkor valódi, ha a sértetlen dugón ez az égetett felírás van: „GRÓF ESTERHÁZY GÉZA.”

A forralomban levő valódi Francia császárszéki vöröskabát.

Páris, Lipese, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

Készpénz fizetés

mellett azonnal két birtok kerestetik

megvételre

egy nemesi birtok 200.000 frt. és egy uradalom 700.000 frt. megkívántatik azokon egy csinos kastély és jókarban levő gazdasági épületek, azon felül pedig termékeny szántóföld és erdőség.

Szíves ajánlatok

Patz Rikkárd

Bécsbe, Margarethenstrasse 12. sz. alatt

Kneipp-féle

gyógyszerek és legjobb minőségben; valamint egyedül jogosított aruhelye az osztr. magyar birodalom részére.

Kneipp pléb. különlegesség-geinek

„AZ ANGYALHOZ” címzett gyógyszerárból Würzburgban. Csász. és kir.

udvari gyógyszerár Salzburgban.

Csak egyenesen a címnél rendelni!!! Árjegyzékek szívesen ingyen és bélyegmentesen.

COGNAC
Czuba-Durozier & Co.
francia cognacgyár
BUDAPEST, V. KERÜLET, R. UJLYUKA
Fuda és B. Hermann Budapesti.

Értesítés.

Van szerencsém tisztelettel a nagyérdemű közönséget tudatni, hogy **Koszanits A. C.** uról a saját házában létező

divat-rőfös-üzletét

megvettem és azt törvényileg czégezve

PANDUROVITS D. M.

czég alatt tovább fogom vezetni.

Miután olyan kellemes helyzetben vagyok, hogy üzletemet legszebb, legdivatosabb és igen izéles áruval, hazai valamint külföldi elsőrendű gyárakból berendeztem.

E szerint bátorkodom a nagyérdemű közönségnek helyben, ugy szinte vidéken magamat kegyeikbe ajánlani, kérve igen számos látogatásukkal megszerencséltem.

Zomborban, 1892. évi október hó 1-én.

Mély tisztelettel

PANDUROVITS D. M.

Sarg-féle egészségügyi hatóságilag megvizsgált

KALODONT

(a fogak szépsége)

elismert nélkülözhetlen fogtisztító szer.

Illata üdítő s igen czélszerű utazásnál.

A bel- és külföldön legkedvezőbb eredménynyel használtatik.

Alkalmos csomagolása, olcsósága és használatnál tisztasága kevetkezében az udvar, fűnemesítés s az egyszerű polgári háznál egyaránt található.

Kapható minden gyógyszerésznél illatszertárusnál stb.

Ára:
35 kr.

Óvakodjunk a hasznoló csomagolása, értéktelen

utánzatoktól!

Legjobb védőszer fertőzés ellen.

A legfelsőbb körök-ből való elismerések minden drb mellé találhatók.

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

KALODONT

MENYASSZONYI KELLENGYÉK.

A n. é. hölgyközönség szíves figyelmébe!

Szíves meglepetésre bátorkodom ajánlani újonnan és meglepő szép választékban érkezett fehérműmet u. m.

Schiffon, Battist és Vászoningek, Corsetták, Hálóingek, Nadrágok, Alsószoknyák ugyszintén **Barchet, Corsetta, Nadrág és Alsószoknya.**

Az árak igen mérsékeltek, úgy hogy feleslegessé teszik a házban való varratást és kellemetlenséget.

Kitünő tisztelettel

ENGEL MÓR,
főteza.

MENYASSZONYI KELLENGYÉK.